

Vanaf 5 oktober komt Schooltv met HistoClips, een nieuwe geschiedenisreeks speciaal voor de onderbouw van het vmbo. Er worden vier delen gemaakt: 'De Romeinen in ons land', 'Lodewijk XIV – een absoluut vorst', 'Het bestuur van Nederland' en 'Jong in de jaren zestig'. Waarom juist nu? Wat heeft Schooltv bewogen om voor deze doelgroep in actie te komen en hoe waren de voorbereidingen? Een kijkje in de keuken ...

WILLEM A. VAN DER SPEK

HISTOClips

Schooltv voor het vmbo

De belangstelling van de media voor het vmbo neemt toe. Dagelijks is dat te lezen in de bladen en te zien op tv. Het vmbo komt er meestal niet goed af: de leerlingen zijn ongeïnteresseerd en je moet bijna medelijden krijgen met de docenten.

Het is de vraag wie met deze aandacht wordt geholpen. Er zijn immers veel docenten die elke dag heel gemotiveerd op het vmbo aan het werk zijn. Die negatieve kritiek in de media spoort niet met hun praktijkervaring. Zij moeten oproeien tegen de negatieve stroom die door de media in beweging wordt gebracht en/of gehouden. Schooltv wil daarbij meehelpen. Wij zien het als onze taak het onderwijs te voorzien van praktische programma's die de leerlingen motiveren. Regelmatig hebben we daar ook succes mee gehad. Veel Schooltv-projecten voor het primair en voortgezet onderwijs getuigen daarvan.

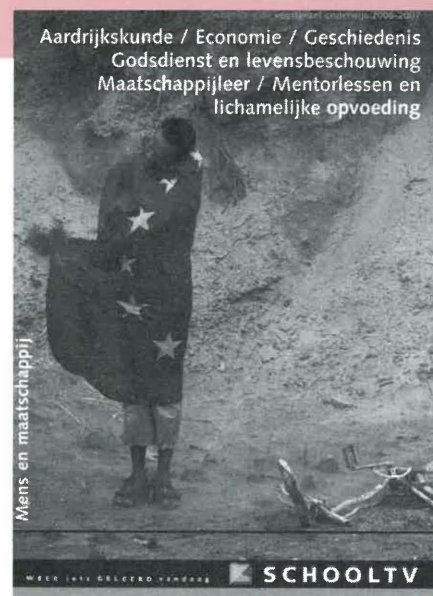
WILLEM VAN DER SPEK IS PROJECT-MANAGER GESCHIEDENIS EN AARDRIJKSKUNDE BIJ SCHOOLTV.

In de programmering van Schooltv is de doelgroep vmbo al enige tijd een belangrijk speerpunt. De voor het vmbo gerealiseerde projecten zijn echter niet allemaal even succesvol. Het is blijkbaar niet zo eenvoudig aantrekkelijke programma's voor deze doelgroep te maken.

Vragen en aarzelingen

Voordat de makers van de HistoClips begonnen, vroegen zij zich af in welke vorm de informatie gegoten moest worden: is een soap geschikt of moeten de beelden net zo flitsend zijn als een muziekclip op TMF, want daar kijken de leerlingen toch zo graag naar?

Uit een onderzoek voorafgaand aan de productie van andere programma's voor het vmbo was gebleken dat leerlingen vooral geïnteresseerd zijn in onderdelen als muziek, humor, actie, liefde, spanning en goed uitzijnde personen. Dat kunnen ook de basiselementen zijn voor educatieve programma's, maar zijn deze vormgevingselementen eigenlijk wel te verenigen met serieuze onderwerpen uit de natuurkunde, aardrijkskunde of geschiedenis? De geschiedenisredactie

kon zich Lodewijk XIV à la TMF moeilijk voorstellen. Het moest toch ook nog ergens over gaan? Wat zou er nog overblijven van de historische authenticiteit? Zou een goed gemaakte en gepresenteerde korte documentaire een onvoldoende halen? Moesten we het dan wel doen?

Vragen en aarzelingen genoeg, maar dat er voor Schooltv een duidelijke taak lag voor zo'n grote groep leerlingen – 60% van het totale aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs – stond buiten kijf.

Met docenten om de tafel

Het noodzakelijke duwtje in de rug was de oproep van een groep vmbo-

docenten binnen de VGN. Zij wilden graag dat Schooltv een reeks korte geschiedenisprogramma's maakte voor de onderbouw van het vmbo. Een uitnodiging van Schooltv om hier eens over te praten, was snel gemaakt. In de bespreking bleken er verschillende motieven te zijn voor het verzoek. In de klassen 1 en 2 is geschiedenis een verplicht vak. De leerlingen vinden de methoden niet aantrekkelijk genoeg om met geschiedenis leuk aan de slag te gaan. Ze vinden het een 'talig' vak en te abstract. Van huis uit krijgen weinig kinderen interesse voor geschiedenis mee. Er zijn ook niet zoveel tv-programma's voor deze groep, want die zijn te moeilijk (namelijk bestemd voor hogere klassen) of te gemakkelijk (bijvoorbeeld de maandelijkse Schooltv-programma's van Vroeger & Zo, bestemd voor het basisonderwijs). Er is duidelijk behoefte aan korte programma's die echt voor deze doelgroep bestemd zijn. Korte Schooltv-program-

ma's gericht op het niveau van leerlingen in klas 1 en 2, theoretische en gemengde leerweg, kunnen een grote stimulans betekenen voor de geschiedenislessen in het vmbo, vonden de docenten. Misschien krijgen ze hierdoor meer plezier in geschiedenis en merken ze dat het geen saai vak is over dode mensen, maar dat geschiedenis gaat over mensen als wij die in een andere tijd leefden.

De in het voorjaar van 2004 door de VGN georganiseerde VMBO-Studiedag was voor Schooltv een onderbouwing om voor het geschiedenisonderwijs in het vmbo te gaan programmeren. Ook vmbo-leerlingen kun je best iets voorzetten, hoorden we daar. In de forumdiscussie tijdens de dag werd gesproken over de concentratie van vmbo-leerlingen. Kleio deed daarvan verslag: 'Dat ze zich slechts vijf minuten kunnen concentreren werd door de zaal resoluut naar het rijk der fabelen verwezen. Om vijf minuten te laten volgen door goede

Links: Romeinse officieren van de Legio X Decima (het Tiende Dubbellegioen weer tot leven gewekt in het Gemina project) uit 'De Romeinen in ons land' en daaronder natuurlijk de Beatles tijdens de roemruchte rondvaart door de Amsterdamse grachten in 1964 uit 'Jong in de jaren zestig'.

activerende didactiek, waarbij volgens vakdidacticus De Vries de docent aanstuurt en begeleidt, werd ook niet zonder meer geaccepteerd. 'Had je daar 25 minuten neergezet, dan gaat het ook', meende een zelfbewuste docent.' Naar voren kwam ook de behoefte van docenten aan kant en klaar lesmateriaal en variatie in lesvormen. Werk aan de winkel dus voor Schooltv.

Het projectvoorstel

Uit een vervolgbijeenkomst met de groep vmbo-docenten kwam naar voren waaraan de tv-programma's zouden moeten voldoen: elke aflevering een ander onderwerp, te kiezen uit de hoofdstukken in de verschillende methodes die in klas 1 en 2 worden gebruikt; begrijpelijke, korte teksten waarbij de leerlingen zich voelen aangesproken; flitsende beelden en een heldere presentatie. Bij de redactie van Schooltv groeide het enthousiasme. Dit was een uitdaging! HistoClips zou de nieuwe serie gaan heten.

Het projectvoorstel werd ingediend en door de SchoolTV-leiding gehonoreerd. Het paste tenslotte volledig in het speerpuntenbeleid: programmering voor het vmbo. Vol trots kon in januari 2005 aan de docenten gemeld worden: HistoClips gaat door. Eerste uitzendingen in het najaar van 2006.

Vorbereidingen

De redactie maakte een selectie van geschiedenisonderwerpen uit de meest gebruikte methoden. Aan de docenten werd de keuze voorgelegd: welke wilt u in de eerste vier programma's van HistoClips? 'Romeinen en Bataven' stond meteen vast omdat er een Teleac-serie is over dit onderwerp en die beelden gebruikt kunnen worden. De andere drie thema's werden bepaald op 'Lodewijk XIV – absoluut vorst', 'Het bestuur van Nederland' en 'Jong in de jaren zestig'.

Histoclips 2006/2007

Vanaf donderdag 5 oktober a.s. worden de HistoClips uitgezonden, telkens een om 9.30 uur via Nederland 2.

Op donderdag 11 januari 2007 worden de vier afleveringen achter elkaar uitgezonden vanaf 10.00 uur.

De website voor het voortgezet onderwijs Eigenwijzer.nl zal fragmenten uit de HistoClips online hebben als de eerste tv-programma's worden uitgezonden. www.schooltv.nl/eigenwijzer

De handleiding met werkbladen kost € 14,- en is te bestellen via www.schooltv.nl/bestellen

Schooltv is heel erg benieuwd naar uw reacties!
willem.vd.spek@teleacnot.nl

Ook de basisscripts zijn aan de ongeveer tien docenten van de 'meedenktank' voorgelegd. Basisscripts geven de onderbouwing van de scripts die de regisseur later zal maken. De regisseur is natuurlijk gespitst op het verkrijgen van adequaat beeldmateriaal en dat is bij historische onderwerpen bepaald niet eenvoudig. Vaak komen de filmfragmenten uit buitenlandse archieven die soms duizenden euro's per minuut vragen voor enkele malen uitzending door Schooltv.

Hoe het bij de programma's van HistoClips zou gaan, bleek toen de productie echt begon.

Productie

In het voorjaar van 2006 komt het erop aan. Ook regisseur Patricia Overman onderkent het belang van HistoClips voor het vmbo. Met eindredacteur Erik Appelman woont zij op verschillende vmbo-scholen een geschiedenisles bij en ze is ervan overtuigd dat de Schooltv-programma's een welkome aanvulling kunnen zijn. Beeldmateriaal wordt gezocht in archieven in Nederland (Beeld en Geluid, Hilversum), Duitsland en Frankrijk. Gelukkig heeft Patricia eerder door haar gemaakte opnamen in paleis Versailles bewaard. Die kunnen nu goed gebruikt worden. De programma's van Teleac over Romeinen en Bataven blijken toch niet geschikt omdat er te vaak een pre-

sentator in beeld verschijnt, iets wat ze voor de vmbo-HistoClips onbruikbaar maakt. Een Duitse serie over de Romeinen kan in fragmenten worden aangekocht, dat valt weer mee. Maar Lodewijk XIV? Met statische beelden van Versailles, ook al zijn ze nog zo mooi, brengen we deze absolute vorst toch niet tot leven? Moeten we (delen van) speelfilms aankopen? Dat vinden filmmatschappijen meestal niet goed. Zelfs niet voor een hoge minutprijs. Gelukkig wordt er nog op tijd een Franse productie gevonden die stijlvol, levendig en betaalbaar is.

Op het moment van schrijven van dit artikel wordt hard gewerkt aan de montage van de Schooltv-programma's. Die moeten voor augustus 'klaar voor uitzending' zijn. Bij de redactie komt om de paar dagen een vhs-band binnen van de grove montage. Daar wordt nauwgezet commentaar op geleverd en er worden suggesties gedaan voor wijzigingen van beelden en voiceover-teksten. Dit is ook het moment om de beelden te beoordelen. Zijn ze levendig genoeg? Moeten bepaalde kernbegrippen ook in beeld worden gebracht? Zijn visuele 'trekkers' nodig omdat leerlingen van 13 en 14 jaar dat willen zien, of moeten we die juist weglaten?

De regisseur gaat ervanuit dat een HistoClip meestal met de hele klas tegelijk bekeken zal worden en dat dat een heel andere situatie is dan in je eentje thuis op de bank naar TMF kijken. Leerlingen willen ook best wat leren van Schooltv-programma's. Bij de samenstelling en in de montage zal ze dus oppassen met het gebruik van visuele en auditieve toeters en bellen. Je moet toch ook iets kunnen overbrengen van Lodewijk XIV en kunnen uitleggen hoe de Tweede Kamer zich verhoudt tot het kabinet. Dat wordt immers van Schooltv verwacht. Eindredacteur Erik Appelman ontkent dat niet, maar een zekere mix is volgens hem misschien wel nodig. Misschien wordt nog aan een paar leerlingen van een vmbo-school gevraagd wat zij ervan vinden.

Handleiding en site

Bij de vier tv-programma's brengt Schooltv een handleiding uit met bon-

dige informatie en verwerkingsvragen voor de leerlingen. Deze laatste zijn kopieerbaar en direct uit te delen. Volgens Erik Appelman is het de bedoeling dat de leerlingen ze bijna zelfstandig kunnen maken. De bronnen staan erbij afgedrukt of er wordt verwezen naar wat ze net hebben gezien in de HistoClip.

Erik verwacht dat vmbo-docenten de nieuwe serie zullen verwelkomen. Schooltv streeft in ieder geval naar een voortzetting in 2007. Dan wordt vervolgd met de afleveringen 5 t/m 8. Hoe het daarna verder gaat is nog onzeker. Veel vmbo-scholen zullen nu nog aparte lessen wijden aan de vakken geschiedenis en aardrijkskunde. In de toekomst gaat Schooltv misschien over van HistoClips naar een combinatie in het leergebied Mens en Maatschappij. De titel ligt al klaar: M&M Clips. Maar dat kan nog wel een paar jaar duren.

Histoclips voor schooljaar 2007/2008

U kunt via de website van de Community Geschiedenis van Digi-school uw stem uitbrengen (zie: Nieuwbrief, juli).

Voor vmbo 1 op:

- A. De oude Grieken
- B. Het Christendom
- C. De Islam
- D. (Stad) in de Middeleeuwen
- E. Ruzie om het geloof
- F. Tachtig jaar oorlog
- G. Gouden Eeuw

Voor vmbo 2 op:

- H. Franse Revolutie
- I. Napoleon
- J. Nederland (negentiende eeuw)
- K. Industriële Revolutie
- L. De Eerste Wereldoorlog
- M. Russische Revolutie
- N. Stalin
- O. Opkomst van Hitler (nazi-Duitsland)
- P. Jodenvervolgung
- Q. Nederland en Indonesië
- R. Wederopbouw
- S. Nederland en Suriname